

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTĂ BISERICESCĂ, ȘCOLARĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

ABONAMENTUL:

Pe un an 40 Lei.
Pe jumătate de an 20 Lei.

Apare odată în săptămână:
DUMINECA.

REDACTIA ȘI ADMINISTRATIA:
Arad, Strada EMINESCU Nr. 35.
Telefon pentru oraș și județ Nr. 266.

Sărbătoarea Neamului Românesc.

„Binecuvântat este Domnul astăzi, Celce a dat odihnă poporului Său“ (III. Imp. VIII. 57), că iată, azi, la Alba-Iulia — în vechea cetate de Durere și Mărire a Poporului Românesc — s'a încoronat cel dintâi Rege al tuturor Românilor, Maiestatea Sa Ferdinand I, și strălucita Sa Soție Maiestatea Sa Regina Maria.

„Fericit ești tu, Pământule“ (Ecl. X. 17) Românesc, că s'au lărgit hotarale Tale. Iar tu, Popor Român! „Ridică împrejur ochii tăi și vezi adunați pre toți fiii tăi întru tine; venit-au toți fiii tăi de departe și fetele tale pre umeri se vor ridica“ (Isaia LX. 4), ca să văză aceasta mare minune, pe care Domnul o săvârșește azi în mijlocul Ardealului.

Opera de arme, care este restabilirea vechei unități politice a Daciei Traiane azi moșie a Poporului Românesc, o sfințește azi Biserica noastră națională. Sfântul Sinod Românesc azi pune Coroana Română pe Capul Aceluia, Căruia — ca unui nou Saul — Domnul „I-a dat alta inimă“ (I. Imp. X. 9), spre a întoarce rămășițele fraților (Mihea V. 3) din juguri străine. Astăzi se încununează cu strălucire și fruntea Doamnei tuturor Românilor, Care, în războiul pentru întregirea Neamului și pururea alături de Regalul Ei Soț, ca Iudita de odinioară a purtat cuvântul: „Și acum fraților! Să arătăm fraților noștri (asupriți), că de noi se reazămă sufletul lor, și sfințele și Biserica și oltarul se proptesc peste noi“ (Iudita VIII. 21).

Astăzi, drept aceea, Marelui nostru Domn și întâi Rege al tuturor Românilor I-se va fizis, din partea Primatului României, cum proorocul Samuil oarecând zicea lui Saul întâiului împărat israiltean: „Iată, Te-au uns pre Tine Domnul împărat preste poporul

Său..., și Tu vei împărăși întru poporul Domnului și-l vei mântui pre el din mâinile vrăjmașilor lui celor dimprejur, și aceasta va fi Tie sămn, cumcă Te-au uns Domnul, să fii împărat preste moștenirea Lui“ (I. Imp. X. 1).

Fericiți suntem noi ceice trăim aieva aceasta clipă, cea mai sfântă și mai mare în viața Românismului.

„Dreptatea și mulțimea păcii“ să răsără în zilele (Ps. LXXI. 7). Celui dintâi Rege al tuturor Românilor, și Darul și ajutorul lui Dumnezeu să umbrească asupra Celor Încoronați astăzi, asupra Augustei Dinastii și a Neamului nostru întregit, într'o unire în veci nedespărțită.

Iar noi, cucernic să ne rugăm:

„Impărate al Impăraților și Doamne al Domnilor, ocrotește stăpânia robului Tău, a credinciosului și de Hristos iubitorului nostru Rege, pe Care Tu L-ai învrednicit să stăpânească pe pământ, în pace, în har și întru dreptate. Supune-I Lui, Dumnezeule, pre toți dușmanii și protivnicii din lăuntru și din afară. Apucă lancea și scutul și Te ridică întru apărarea Lui; strică și strâmtorează puterea prigonitorilor Lui. „Umbrește Capul Lui în vreme de războiu și așază pe urmașii Lui pe Tronul Lui. Pune întru inima Lui ceea ce este bun pentru sfânta, sobornicească și apostolica Bisericii și pentru tot poporul Tău de Hristos iubitor, ca și noi întru pacea Lui să ducem viață pașnică și netulburată, întru toată evlavie și cuviința“.¹⁾

Amin!

Prof. Dr. Gh. Ciuhandu
asesor consistorial.

¹⁾ Din liturghia veche alexandrină a Sfântului Marcu.

Încoronarea.

*Trăiască Regele,
În pace și onor
De Țară iubitor
Și-apărător de Țară.*

*O Doamne Sfinte
Ceresc Părinte
Susține cu-a Ta mână
Coroana, coroana română.*

Provedința Dumnezească, în mâna căreia sunt puse destinele popoarelor și indivizilor, așa a voit în bunătatea Sa nemărginită, ca neamul nostru românesc, după opresiuni, suferințe și drumuri priporoase de veacuri, în 2/15 Octombrie 1922, să sărbătorească cel mai măreț, cel mai sublim și mai sfânt praznic național.

În aceasta zi epocală, glorioșii noștri Suverani MM. LL. Regele Ferdinand I. și Regina noastră Maria, se încoronează ca domnitori ai tuturor Românilor, în Sf. catedrală dela Alba-Iulia, cetatea scumpă a neamului nostru.

Praznicul încoronării scumpilor noștri Suverani, este marele eveniment istoric, merit a face să tresalte de sf. bucurie toate sufletele românești, iar ochii noștri instinctiv ni se duc spre cei-ce ne-au făcut bucuria, să trăim aceste clipe solemne.

Bunul D-zeu a fost și este cu neamul nostru. Cu credința ferbinte în Provedința divină și cu nădejde tare în vitalitatea neamului românesc, armata română condusă de viteazul ei căpitan M. S. Regele Ferdinand I., a luptat sub flamura sfintei cruci, cu atâta eroism și cu o abnegație așa de mare, încât a pus în uimire toată lumea. Și din jertfa supremă de sânge a celor ce au luptat la Mărășești, Oituz și pe malurile Tisei, și din dragostea ferbinte de neam a tuturor românilor, cari au proclamat la Chișinău, Cernăuți și Alba-Iulia, unirea noastră politică, a ieșit ca dintr'o feerie România mare, idealul nostru secular.

În forma ei de acum, scumpa noastră patrie are hotare naturale de minune, pământ fertil și bine cuvântat de D-zeu, locuitori omogeni și vrednici. Este o zidire frumoasă, începută de marii noștri antecesori și terminată de eroii gloriosului războiu pentru desrobire.

Dar mărețul praznic dela Alba-Iulia nu este numai al nostru cei de azi, ci el este sărbătoarea sfântă și a tuturor eroilor și martirilor cari de veacuri au luptat pentru realizarea idealului nostru. Aici plutesc sufletele tuturor mucenicilor neamului românesc cari au luptat cu spada, cu condeiul și cu cuvântul, aici ne cheamă la praznic cei opt sute de mii de eroi, cari au adus pe altarul patriei suprema jertfă, — viața.

De aceea ziua încoronării iubiților noștri Suverani, este coroana tuturor praznicilor noastre naționale, este sărbătoarea care încununează credința, speranța, nizuința și eforturile de veacuri ale neamului nostru. Este praznicul care simbolizează orientarea vieții noastre, de națiune mare, tare și liberă spre o nouă fază istorică. Și când preamărim pe cei ce au făurit epopea Neamului, avem sfântă datorință să ne adăpăm cu pietate din izvorul acestor fapte mărețe și să păstrăm ca pe o comoară scumpă puritatea sufletească acestor fapte.

Astăzi neamul nostru să înfațișează lumii sub o nouă și mândră strălucire. Iar naintea ochilor noștri plutește o viziune admirabilă, aceea a solidarității naționale și a complectei uniri a sufletului românesc.

Patrunșă de acest sentiment, biserica noastră înconjoară pe iubiții noștri Suverani MM. LL. Regele Ferdinand și Regina Maria, cu aoreola cele mai curate și mai sincere dragoste.

Regina.

„Măreț este ceasul împlinirii, scria Regina în în Noemvrie 1918, măreț ca și ceasul nașterii — și ca mama care își iubește copiii, cu atât mai dragi cu cât i-a fost mai mare chinul și suferința pe care le-a îndurat cu ei, te rog, poporul meu, dă-mi și mie un loc printre cei cari au întocmit o Românie mai mare și mai bună, pentru care am luptat cu toții împreună, în care avem o înflăcărată credință, Eu cu voi toți“.

... Superbe cuvinte de pietate, de duiosie și de îndreptățită mândrie a unui mare rol istoric jucat de Regina Maria în acești doi ani de tragic războiu, în cari s'au făurit destinele noi ale neamului românesc.

Da. Poporul nostru nu va uita niciodată partea ce se cuvine Reginei în desfășurarea evenimentelor din urmă: dela cărturarul obiceiuit să pătrundă tainele acțiunilor omenești și până la umilul soldat din cătunele îndepărtate ale munților, cu toți cunoaștem și greutatea cuvântului Reginei și admirabila putere morală, cu cu care a răbdat și a ajutat și pe alții să rabde încercările ce ne-au izbit.

Nu amestec de femeie în hotăriri în care numai bărbații au cădere, ci topirea unui suflet de femeie în sufletul unui neam. Acesta este rolul Reginei Maria în actul dela 14 August 1916.

Nu-i nici o taină. Cu toții știm că voința Reginei s'a topit în voința națiunii și a devenit o undă din ritmul impetuos al întregului popor, ce ne împinge spre războiu și spre unitatea națională. Inima Reginei bătea și pentru Anglia. Poate. Dar Anglia în acelea

clipe reprezintă dreptatea pe pământ. Dreptul popoarelor de a-și hotărî destinele. O întâmplare fericită: inima Reginei putea să bată și pentru țara nașterii și pentru țara adopției. Bătăia ei îmbrățișă aceeași cauză a libertății și a dreptății ce a răscolit toate continentele, ridicând puterile lumii împotriva puterilor întunecului.

Regina noastră a știut voi. Nu însă pentru a se pune deacurmezișul voinței poporului său. Noi o știm, dar a știut-o și dușmanul. De aceea a încercat de atâtea ori să lovească acolo de unde bănuia că-i venea împotrivirea cea mai înverșunată. Nerecunoscând-o bază principală și de dreptate războiului nostru, dușmanul d'nafară și dinlăuntru i-a aruncat răspunderea asupra Dinastiei și mai ales asupra Reginei, în care n'a vrut să vadă o mare Româncă ci numai o fiică a Albionului.

* * *

Ce a urmat după izbucnirea războiului o știm și noi și o știu și cei mai umili soldați. Nu-i conștiință românească în care să nu fi găsit un răsunset tragedia Reginei fugare, a Mamei cernite, a nobilei femei, spre care se îngrămădiau toate durerile nemului călcat în picioare de un dușman trufaș.

Adesea Regina își părăsea palatul pentru a înfruntă toate primejdiile molimei cuceritoare, pentru a cutreeră prin toate spitalele frontului, pentru a alina toate suferințele miilor de suflete rătăcitoare, pentru a potoli foamea și a stămpără setea. Atâtea frunți ferbinți au simțit blanda mână a Reginei strecurându-se ca o mângâiere, și atâția ochi înfrigurați au văzut de-odată silueta albă a Reginei trecând pe la căpătâi ca o arătare desprinsă dintre fantomele lumii de dincolo! . . .

A împărțit tot ce a avut: și pentru grija trupului și pentru întremarea sufletului; și haina caldă și vorba și zâmbetul de nădejde. Și mulți ochi s'au închis pentru vecie ducând în pupilele lor obosite icoana senină și duioasă a aceleia care i-a veghiat și i-a ocrotit ca o mamă. Și morții și vii o au săpată în adâncul inimei. Nu e putere dușmană care să ne-o poată smulge.

Și după ce îmbărbătă pe alții, Regina se retrăgea în liniștitul ei palat dela Iași pentru a plâne.

Da. O știm cu toții, și mici și mari, o știe întreaga suflare a neamului nostru, că nu sunt ochi care să fi plâns mai mult decât ochii Reginei în acești doi ani de sbucium.

Prin ușile deschise ale palatului veneau răsunete, ce au pătruns până în bordeele cele mai umile. Regina plângea. În fața destinului crunt ce se înverșună împotriva noastră, în fața molimei, a dezastrelor îngrămădite a trădării Rușilor și a revoluției ce involbură țara și tronul, Regina plângea. Atât putea să facă în tăcerea și liniștea palatului ca să abată ceasul cel rău. În lacrimile ei se îmbulzeau deodată toate nen-

rociriile și suferințele întâlnite peste zi în lungile cearsuri de spital și în nenumăratele încrucișeri pe drumurile desfundate ale Moldovei cu atâtea ființe palide și istovite.

Regina plângea, pentru că eră femei și nu putea răspunde destinului decât cu lacrimi. Regina însă credea și spera. Și aceasta e cel mai mare merit al ei.

Da. Nu este Român din Moldova celor doi ani de războiu ca să nu știe că în Regină s'a întrupat cea mai înverșunată rezistență împotriva dușmanului biruitor. Pe vremea înfrângerilor celor mai crâncene Regina a crezut cu o admirabilă stărnicie în dreptatea cauzei noastre și în biruința din urmă. Și când totul părea că se prăbușise prin pacea dela București, Regina a rămas neclintită în credința ei. Biruința și apoteoza din urmă au găsit-o nestrămutată ca pe un cavaler fără pată și fără prihană.

Aceasta o știu toți Românii, și cât va bate o inimă cinsită în piepturile noastre n'o vom uita.

E. Lovinescu.

Discursul

dlui Vasile Goldiș ținut înaintea Suveranilor în 14 Decemvrie 1918 cu ocazia predării actului de unire dela Alba-Iulia.

„Românii din Transilvania, din Banat și Țara Ungurească, strânși în număr ne mai pomenit de mare la Alba-Iulia, au hotărât cu o însuflețire sfântă unirea lor și a teritoriilor românești subjugate, cu Regatul Român. Prin unirea aceasta, prin unirea Basarabiei și a Bucovinei, s'a împlinit visul de o mie de ani al neamului românesc: unirea într'un singur stat a tuturor românilor. Unirea aceasta este un rezultat firesc al legilor istorice, e cerința de drept și inevitabilă a civilizațiunii în ciuda tuturor prigonirilor și înjugărilor păgâne neamul românesc a rămas până astăzi unul și nedespărțit etnicește stăpânind în aceleași hotare geografice pământul cucerit de împăratul roman Traian. Bogăția acestui pământ a fost încontinuu exploatată de străini; nedreptatea aceasta însă se înlătură azi cu desăvârșire. Progresul civilizațiunii pretinde o viețuire a națiunilor într'o unire și armonie perfectă și de ordin superior, care asigură libertatea, dreptatea și egalitatea națiunilor mici și mari.

Unirea aceasta într'un singur stat a trebuit să fie înfăptuită prin mii de suferințe și sacrificii. Istoria se face prin legile tari neduplecate, mai pe sus de orice putere omească, dar obiectul și mijlocul acestor legi este bietul om muritor.

Fericiți suntem noi românii de azi, că

prin noi săvârșește istoria actul măreț al unirii românilor într'un singur stat român. Fericiti că avem un Rege mare, care a înțeles chemarea sfântă a istoriei.

Ai fost lucefărul conducător al sufletului românesc, pentru aceea, Sire, noi îți aducem pământul strămoșilor noștri, și tot atunci noi îți aducem și sufletul tuturor românilor de azi, cari locuiesc în Transilvania, Bănat și țara Ungurească. Primește cu dragostea cu care ți-o aducem hotărârea de unire a acelor țări. Primește jurământul de fidelitate și omagiul celor 4 milioane de români, locuitori pe acel pământ și întinde asupra lor scutul puternic al Majestății Tale. Patru milioane de români oțeliți prin suferinți și tari în credință ca stânca din munții frumosului Ardeal, strigă azi în extaz de fericire: Trăiască M. Sa, Regele Ferdinand, trăiască M. S. Regina Maria, trăiască în veci România Mare!

Pelerinajul la Putna.

În biserica mănăstirii dela Putna (Bucovina) își doarme somnul de veci gloriiosul voevod al Moldovei Stefan cel Mare. El și-a ales locul de odihnă în mănăstirea întemeiată de dânsul în anul 1466, și pământul dulcinei Bucovinei păstrează cu scumpătate de patru secolți osemintele lui. În 1717 Bucovina răpită dela sânul Moldovei trecu sub stăpânire austriacă și deodată cu ea trecu în robie străină și mormântul Voievodului. Tradiția spune că în noaptea când Bucovina fu răpită, clopotul cel mare al mănăstirii Putna, numit Buga, începă dela sine să sune a jale, întâiu încet apoi tot mai puternic, încât cucernicii călugări fură cuprinși de spaimă. Voievodul a însoțit și în robie pământul său iubit. Mormântul dela Putna a rămas atât pentru noi cei robiți, cât și pentru frații noștri liberi, un loc sfânt de pelerinaj, unde frații împrăștiți făceau mărturia frăției se închinau trecutului gloriios și de unde scoteau putere și credință în viitorul neamului. Deși noi Ardelenii eram dela 1777 sub o împărăție cu Bucovinenii, totuși în trecut nu ne-am putut apropia de sfântul loc al nădejților neamului, care era mormântul din Putna.

Marele Voievod Stefan întemeiasă în Ardeal episcopia Vadului pentru cetățile și satele aparținătoare acestora ce le primise în Ardeal dela regele Matei Corvinul. El, întemeietorul de biserici și mănăstiri, ne-a trimis și nouă crucea spre biruință. Prin citoria lui s'a pecetluit înc'odată legătura de sânge între fiii aceluiaș neam.

Pagina de glorie din istoria neamului, scrisă de Stefan cel Mare, a rămas neștearsă în amintirea Ardealului. Generațiile noastre s'au născut și au murit cu numele lui pe buze. În cântecele și poveștile

noastre de leagăn numele lui Stefan strălucia cu aureola celui mai mare erou român și creștin. Eliberarea mormântului dela Putna din robia străină și readucerea lui la sânul patriei-mame, care să uniască pe toți frații, devenise un program politic pentru toți Românii. Acest vis strămoșesc s'a realizat prin înfăptuirea României-mari. Deacum drumul spre Putna nu mai trece peste hotare străine. La locul sfânt poate trece tot Românul, care are evlavie pentru trecutul neamului său.

Biserica română, înainte mergătoare în toate faptele patriotice și de înălțare sufletească, a avut o fericită inspirație când a proiectat pelerinajul dela Putna. Ideea pelerinajului venise dela P. S. Sa Episcopul Nicolae Ivan al Vadului, Feleacului și Clujului, cel dintâi arhieru al restauratei episcopii istorice a Vadului. P. S. Sa, plin de recunoștință față de ctitorul cel dintâiu al eparhiei sale, a dat dovadă de cel mai frumos sentiment de evlavie, când în sesiunea de primăvară a Sfântului Sinod a abordat ideea pelerinajului, la care s'au raliat numai decât toți arhierii bisericii noastre.

Pelerinajul.

Serbarea religioasă, ce a avut loc în ziua de 8/21 Septembrie a. c. la mormântul voievodului Stefan cel Mare din Putna, se distinge atât prin numărul mare al pelerinilor, cât mai ales prin importanța ei istorică.

Grosul pelerinilor a venit din eparhia Vadului Feleacului și Clujului sub conducerea P. S. Sale Episcopului Nicolae. Veniseră aproape toți protopopii din eparhie și un număr însemnat de preoți. La Cluj li-s'a atașat delegația eparhiei din Oradea-Mare, constitătoare din 10 persoane.

Din Cluj grupul a plecat în 18 Sept. la ora 4 dimineața în spre Dej—Bistrița—Borgo-Prund. Pe la gări P. S. Sa Episcopul Nicolae eră pretutindeni întâmpinat de preotul locului și sătenii îmbrăcați în haine de serbătoare. În gara lad trenul a fost întâmpinat de corul sătencelor. În cântarea lor: „Din Carpați până la mare . . . să cântăm cu mic cu mare, visul nostru s'a împlinit“ plângea de bucurie inima acestui popor care după atâția secolți își primia acum pe episcopul său. N'a rămas ochiu neumezit la auzul acestor acorduri.

Călătoria primei zile s'a terminat în Borgo-Prund unde pelerinii au fost încartiruiți peste noapte. Aici P. S. Sa Episcopul Nicolae a fost primit în ușa bisericii de preot și numeros popor, a intrat în biserică și a ținut o frumoasă predică, dând poporului povește bune.

În ziua următoare, 19 Sept., drumul s'a continuat cu trenul industrial ce duce peste pitoreștii munți, cari formau în trecut frontiera spre Bucovina. Sosind pe pământul Bucovinei, grupul pelerinilor a fost în-

tâmpinat și salutat în gara din Dorna-Helgei de către doi preoți bucovineni, delegați ai mitropoliei din Cernăuți. Dela Vatra-Dornei pelerinii au trecut la Rădăuți, unde fiind găzduiți au stat până în dimineața zilei de 8/21 Sept. când apoi un tren special i-a dus la Putna.

Aici deja din preziură sosiseră Arhieriei: Pimen mitropolitul Moldovei, Nicolae episcopul Clujului, Visarion episcopul Argeșului, Teodosie episcopul Romanului, Ipolit episcopul de Rădăuți și Platon episcopul-locotenent al Dunării de jos, împreună cu arhimandriții dela mănăstiri din țară și membrii consistorului mitropolitan din Cernăuți.

Mai venise un grup considerabil de pelerini din Moldova, din orașele: Iași, Galați, Roman, precum și o mulțime de bucovineni.

Serviciul religios.

În după amiaza zilei de 20 Sept. s'a oficiat slujba privegherii de P. P. S. S. L. L. Arhieriei susmenționați.

În 8/21 Sept. la ora 9 a. m. s'a început sf. Liturgie în sobor. După terminarea ei Arhieriei și întreg poporul au ieșit în curtea bisericii, unde lângă peretele care adăpostește mormântul Voevodului pe o estradă s'a servit cu solemnitate parastas pentru odihna sufletului marelui Voevod.

După parastas cel dintâi a luat cuvântul I. P. S. Mitropolitul Pimen al Moldovei apreciind personalitatea lui Stefan cel Mare.

Apoi P. S. Sa Episcopul Nicolae al Clujului a rostit următoarea cuvântare frumoasă și adâncă.

În numele Bucovinei a salutat pe pelerini diaconul catedralei din Cernăuți, I. Vasca în cuvinte alese.

Di Ioan Lupaș profesor la universitatea din Cluj a ținut un discurs mai lung în care a luminat pagina de glorie din istoria neamului, arătând pe Stefan cel Mare ca cel mai înțelept domnitor și mai bun creștin. Dsa tâlmăcește omagiile Ardealului aduse nemuritorului Voevod.

Colonelul Marcovici dela Dej, ca reprezentant al armatei aduce omagiile acesteia neînfrântului domnitor promițând că armata va apăra cu sfințenie moștenirea lui Stefan cel Mare.

Protopopul Alexandru Munteanu din Tileagd citește oda ocazională scrisă de Sf. Sa, stârnuind aplauze.

Serviciul religios luând prin aceasta sfârșit, a urmat o agapă în sala cea mare și curtea mănăstirii.

Fastul zilei a fost ridicat și prin prezența dlor miniștri: C. Banu al Cultelor, I Niștor al Bucovinei, dlul N. Iorga cu 2 profesori univ. francezi, dlul V. Ispir secretar general la Culte și alte persoane distinse.

După masă pelerinii au vizitat bogatul muzeu dela mănăstire, admirând bogățiile dăruite de diferiți voevozi și domnițe. Proase emoții a mai stârnit în pelerini grota lui Daniil sihastru, ale cărei urme se văd și azi în Putna.

Vizita la Cernăuți.

Vineri în 9/22 Septembrie, P. P. S. S. L. L. Arhieriei participanți la serbarea din Putna, însoțiți de mulțimea pelerinilor, au trecut la Cernăuți spre a saluta pe bătrânul și venerabilul Mitropolit al Bucovinei dr. Vladimir de Repta, în a cărui arhidieceză s'au adunat pentru prăzuirea memoriei marelui Voevod.

La ora 3 p. m. P. P. S. S. L. L. au fost întâmpinați și binevenți la gara din Cernăuți de către delegații I. P. S. Mitropolit al Bucovinei și un numeros public bucovinean.

Dela gară grupul a trecut la reședința mitropolitană. Aici în capela mitropolitană, clerul din Cernăuți a servit un Te-Deum de toată frumusețea, mulțumind lui D-zeu, că Arhieriei din toate provinciile românești s'au întâlnit înaintea altarului Domnului.

În după amiaza zilei pelerinii au vizitat palatul mitropolitan cu facultatea teologică, biserica catedrală, precum și toate monumentele din Cernăuți, rămânând cu toții încântați de frumusețea acestui oraș, care este metropola ortodoxiei noastre.

Seara la ora 7, I. P. S. Mitropolitul dr. Vladimir de Repta a dat un dineu de gală de 150 tacâmuri în onoarea oaspeților, întrunind la masa sa toate autoritățile bisericești, civile și militare din Cernăuți. S'au rostit mai multe toasturi, pentru M. Sa Regele, oaspeții pelerini, armată etc.

După ridicarea mesei, cu trenul de 11:40 noaptea pelerinii ardeleni sub conducerea P. S. Sa Episcopului Nicolae din Cluj s'au înapoiat spre casă tot pe drumul: Vatra-Dorna, Bistrița—Dej Cluj ducând în suflet amintirea unor zile frumoase și înălțătoare.

*

Pelerinajul dela Putna pe lângă importanța sa de natură bisericească mai are și o însemnătate națională. Mormântul dela Putna e cel mai sfânt loc de reculegere. Purtați cu gândul printre amintirile celor 5 secolii trecuți, pelerinii au văzut reînviind cea mai glorioasă pagină a istoriei noastre și mormântul lui Stefan cel Mare li-a radiat tărie și încredere în viitorul neamului. Acolo în umbra codrilor de brad din Putna toate știau povesti despre Stefan, încât părea că-l vezi aievea.

Legea Rom.

Naționalismul.

(Urmare și Fine.)

„Fiți desăvârșiți, precum și Tatăl vostru din ceruri desăvârșit este.“ Acesta ne e scopul, dar să nu formulăm porunca Mântuitorului în felul lui Mephistopheles: „Eritis sicut Deus, scientes bonum et malum,“ (I. Moise 3, 5 v. și Faust.) ci vom căuta să cunoaștem și să facem numai binele. Trei virtuți ne-a învățat Mântuitorul să cunoaștem: credința, nădejdea și iubirea, între cari, așa învață s. apostol Pavel, cea mai mare

e iubirea. Când am ajuns să fim desăvârșiți în iubire, am împlinit porunca, ne-am ajuns scopul. Desăvârșirea absolută n-o putem înțelege, că suntem doar atât de mărginiți! Am arătat câtă durere ne costă și iubirea relativă. E greu să ne-o însușim. E greu pentru că suntem oameni. Înțelegem cum ar trebui să fim, dar e greu să fim desăvârșiți. Hristos a iubit, a putut să iubească în mod nețărmurit lumea întreagă.

Rostul nostru în lume e iubirea propovăduită de Hristos și de apostoli. Ei au propovădit iubirea, întreaga iubire spre care noi trebuie să năzuim. Tindem noi spre ea, dar n'avem puteri s'o ajungem. Cele mai multe iubiri au culminat în iubirea de neam, în naționalism, dar treptat. Nu e întrebare de trecerea veacurilor, de evoluțiune în înțeles Darwinian, ci de o pătrundere a inimii, de-o cuprindere a sufletului. Totuș fără de treptele amintite nu ne putem închipui iubirea de patrie, ori umanitarismul. Cine nu-și iubește familia nu va putea să iubească o patrie. Volumnia și-a iubit fiul, și-a iubit Virgilia soțul, dar și-au iubit și patria: iubirea mai desăvârșită a cerut jertfă celei mai înguste, a cerut durere și Volumnia și Virgilia și-au jertfit pe Coriolan. Patriotismul lor încă e dovadă, că creșterea iubirii și desbrăcarea egoismului e durere.

E de înțeles, că desăvârșirea spre care tindem ar fi lăpădarea totală a egoismului, adică: creșterea iubirii până la marginile cele mai largi posibile, întrucât suntem ființe relative. E de înțeles încă faptul, că naționalismul e iubire și încă iubire mare, dar imperfectă, deoarece este dragoste și mai mare. Urmează de aici, că naționalismul nu e și nu poate să fie în contradicere cu umanitarismul, ci e o parte a acestuia. Iubindu-ne neamul iubim o parte din omenimea iubită de Hristos. Iubim partea cea mai apropiată de noi, partea care e și în noi, în sângele nostru, precum și noi suntem din sângele acestei părți, din sângele neamului nostru. Așa e firesc. Vom zice dar: naționalismul cuprinde în sine iubirea, care e specia iubirii de oameni, sau scurt: naționalismul e specia iubirii privite ca gen. Înțelegând astfel naționalismul, vom putea respinge condamnarea ce i-o aduc cosmopolitiți; vom ști să le răspundem, că naționalismul nu e dinamită în zidirea umanitarismului, ci e o piatră unghiulară.

Aci însă trebuie să ne oprim. Ar zice vreun cosmopolit, că am uitat să ținem în vedere ura cuprinsă în naționalism, anume: ura unui neam față de alt neam. E așa. N'am ținut-o în vedere, dar ura nu e caracteristică celui ce ia naționalismul din punctul de vedere al doctrinei Mântuitorului. Ura e numai atribuită (poate și impusă de conducători lipsiți de conștiință) unei națiuni. Ea face parte din egoism, deci contrară iubirii, iar naționalismul e iubire și aceasta nu se poate împacă cu ura. Ura duce la șovinism și acesta nu e decât un egoism național, e o scădere, o pată, precum ar fi o scădere a credinței lipsa de dragoste. Adevăratul naționalist nu urește popoarele cele-

alte. Un singur lucru am putea urî la alții: ura din ei. Urîm ura și de n'ar fi ură'n lume, nici n'am avea ce urî. Ura e urmarea interpretării false a dragostei de neam, despre care spuseseam la început, că e nebunie. Despre celelalte neamuri din lume totdeauna trebuie să ne gândim așa, că noi le-am iubi, dacă noi, ca oameni, ca ființe mărginite, am avea puterea să ne lăpădăm întreg egoismul. Le-am iubi în adevăr așa precum ne iubim pre noi, dacă noi am avea puterea să urmăm poruncii lui Hristos. Și — precum s'a spus mai sus — ca să putem face aceasta n'am avea lipsă de evoluție în înțeles Darwinian, ci de-o pătrundere adâncă a poruncilor lui D-zeu.

Numai poruncile Domnului ne învață adevărata iubire, fie aceasta față de noi, fie față de aproapele. Ele ne învață, că orice dragoste a noastră să fie pătrunsă totdeauna de dragostea față de D-zeu. Până nu se va ține seamă de aceasta, umanitarismul e utopie, oricâte internaționale ale intelectualilor s'ar înjgheba. Dragostea de D-zeu dă tuturor celorlalte iubiri puterea și sfințenia. Ea e duhul iubirilor. Fără de ea mama s'ar iubi pe sine, dar n'ar ajunge niciodată să-și iubească și copilul.

Am dat prin urmare încă o notă, care trebuie să o aieă adevăratul naționalism. Vom cuprinde cele spuse astfel: naționalismul e iubirea prin Hristos a neamului tău, care face parte prin omenime; e o parte și o treaptă a umanitarismului.

Durere, cei mai mulți sunt de părerea, că nu poți fi bun naționalist, dacă nu urești popoarele din vecinătatea neamului tău. Din părerea aceasta s'au format convingeri, doctrine, s'au pornit curente născătoare de vrajbă și de războaie, s'au călcat drepturi omenești, s'au strivit libertăți și s'au stins atâtea vieți scumpe. Tocmai din pricina acestora s'au ivit și dușmanii iubirii de neam, cari au trecut în altă extremă zicând cam în felul acesta: noi iubim omenimea, toată lumea ni-e dragă și iubim chiar întreg universul, dar urîm naționalismul, urîm iubirea cuprinsă în iubirea de neam. Au uitat, că nu poți să iubești lumea și totatunci să-i urești părțile constitutive, că nu poți să-ți iubești familia și totatunci să-ți urești soția și pe fiecare copil aparte.

Am eliminat și nu admitem ura în naționalism. Am lăsat iubirea și astfel am dobândit înțelesul adevăratului naționalism. E o iubire, iar iubirea e o noțiune căreia ne închinăm, căci e creatoare și mântuitoare. Crearea lumii e efluxul nețărmuritei iubiri a lui D-zeu. Motivul mântuirii neamului omenesc prin Hristos a fost tot iubirea. Așa a iubit D-zeu lumea, încât a dat pe Fiul Său cel unul născut, ca acesta să se umilească, să sufere, să îndure răstignirea și moartea penru păcătoșii iubiți de D-zeu. — Iată, ce face iubirea! Dacă, în sfârșit, cetești sublimul capitol al 13 din cartea I. Corinteni, vei înțelege tot mai mult, că iubirea e creatoare, e mântuitoare și e suferință înălțătoare de suflet.

Și în naționalism iubim mai mult suferința, durerea. Simpatizăm cu suferința neamului și coborîndu-ne în adâncul sufletului nostru, transpunându-ne în diferitele vremi ale istoriei neamului, simpatia crește și o înțelegem pe deplin, îi putem zice că e împreună suferință. Iubesc limba neamului, pentru că în ea găsim cuvintele, prin care neamul și-a spus durerea. Iubesc cântecele naționale, doinele, pentru că în ele se renase sentimentele născute în suferință. Iubesc munții, văile, apele și tot locul din patria neamului, căci de fiecare se leagă amintirea suferințelor îndurate de neam. Admir eroii neamului și mă închin în fața suferințelor pătimate în luptele glorioase. Imi îmbrac sufletul în haină de sărbătoare, când se serbează momentele mari din viața neamului, fiindcă acestea nu sunt, decât rodul sbuciumărilor, suferințelor răbdate din dragostea de neam. Iubesc frumosul, sublimul. Iubesc sublimul mai ales în durere. Suferința e urmarea iubirii și iubirea mea încă se preface în suferință, dar e o suferință fericitoare, căci îmi înalță sufletul.

Iubesc iubirea în naționalism, iubirea, dela care mai am o treaptă până la iubirea divină a lui Hristos față de lume. Aș vrea să depărtez ura dela mine și mă doare, că e atât de greu, să zdrobesc ura din mine. Aș vrea să pot iubi neamul numai prin Hristos. Aș vrea să urăsc ura din mine și mi-se pare căș fi desăvârșit, de n'aș mai avea nici-o ură de urât.

F. Codreanu.

INFORMAȚIUNI.

La încoronarea Suveranilor. Vineri în 13 Octombrie n. a plecat la Alba-Iulia P. S. S. Episcopul nostru Ioan I. Papp, însoțit de referentul Ioan Cioară, pentru a lua parte activă la încoronarea Suveranilor.

Vizită înaltă. Marți în 10 Oct. n. a sosit în vizită la P. S. S. Episcopul nostru, I. P. S. S. Gurie Arhiepiscopul Basarabiei, întovărășit de secretarul Consistorial d. Tomescu și protodiaconul Ursache. Înălții oaspeții au vizitat Miercuri orașul nostru și instituțiile de aici, iar după masă au plecat spre Orade pentru a vizita pe P. S. S. Episcopul Roman Ciorogariu.

Maresalul Foch la Alba-Iulia. La serbările încoronării, Franța nu va mai fi reprezentată după cum se anunțase prin maresalul Franchet d'Esperey.

Marea noastră aliată atribuind evenimentului încoronării o deosebită importanță și legat fiind de România printr-o mare simpatie o decis să trimită la Alba-Iulia pe cei mai ilustrii dintre fiii ei.

Astfel pe cale oficială guvernul român a fost încunoștiințat că Republica franceză va trimite la Alba-Iulia ca reprezentanți ai săi pe maresalul Foch, fostul generalism al marelui comandament aliat, în-

soțit de generalul Weygand colaboratorul său în luptele de pe frontul Occidental și un colonel reprezentând pe d. Millerand.

Înalții oaspeți vor sosi la Alba-Iulia în ziua de 14 Octombrie.

Ducele de York în România. Ducele de York va pleca la Londra pe la 10 Octombrie și va veni în România pentru a reprezenta regele Angliei la încoronarea regelui Ferdinand.

Cvalificație preotească. În 19 și 20 Sept. v. au prestat examenul de cvalificație preotească următorii candidați de preoți: Florian Codrean, Filip Popovici și Viorel Mișuț au obținut diplome pentru parohii de cl. I-a. Iosif Turcu pentru cl. II-a iar Gavriil Baicu, Ioan Tomuța, Petru Oltean și Toma Ungurean au fost cvalificați pentru parohii de clasa III-a.

Necrolog. În mijlocul vrăștei omenești și în plină activitate, s'a stins în spitalul din Arad în 7 Oct. n. împresurat de grijiile și durerea familiei sale, preotul *Adrian Filip* din Cherechiu care a vetuit 42 ani și a preoțit 16 ani. A fost un preot cucernic și o fire blândă. Rămășițele pământești ale fratelui nostru decedat, au fost așezate spre vecnică odihnă în cimitirul din Arad. A avut o înmormântare jalnică și pioasă. Prohodul l'a săvârșit șeful său tractual protopopul Șiriei d. Mihai Lucuța care l-a și parentat cu asistința preoților: A. Popovici din Arad, Fofiu din Cherechiu, Popovici din Măsca, Damian dela Sf. Mănăstire H-Bodrog, E. Crăciun din Arad, Brădean din Comlăuș și ref. I. Cioară în calitate de diacon. Veneratul Consistor a fost reprezentat la înmormântare prin dd. M. Păcățian, D. Muscân, V. Olariu și S. Stana.

A făcut impresie urâtă absența poporilor din Cherechiu, cari aveau datorință să se prezinte în număr considerabil.

Pe decedatul preot îl deplâng soția nemângăiată și 4 orfani. Dumnezeu să-l odihnească cu cei drepti.

CONCURSE.

Ad Nr. 2140-1922.

Prin aceasta se publică concurs cu termen de 30 de zile (26 Sept.) 25 Octombrie st. v. pentru *conferirea bursei vacante din Fundațiunea Teodor Papp*, administrată de subsemnatul Consistor.

Îndreptățiți la aceste burse sunt, conform literelor fundamentale:

- a) rudeniile Fundatorului;
- b) tinerii români ort. din orașul Giula, cari studiază la noi în patrie;
- c) în lipsa recurenților indicați sub a) - b),

urmează îndreptățirea tinerilor români din dieceza Aradului după arondarea sa veche, cari cercetează școale elementare, civile sau medii, reale, comerciale, industriale, de agricultură, militare, gimnaziale-liceale, academii, universități și institute teologice.

La concurs se admit și eleve.

Concurenții, între cari pot fi bursierii anului trecut, cari nu s'au justificat, fiindu-le votate bursele numai pe un an școlar, — au să prezinte cererile la Consistorul subsemnat în termenul concursual, cu următoarele documente în original ori autenticate la vr'un notar public :

1. Extras de botez din matricula bisericească, provăzut cu clauzula oficiului parohial local, că petentul și azi aparține bisericii noastre ;

2. Rudeniile fundatorului, cari cer bursa, au să adaugă și informațiunea familiară, pentru dovedirea gradului de înrudire.

3. Atestat de paupertate dela direcția politică, cu date specificate despre starea materială a părinților concurentului și despre a sa proprie. Rudeniile încă au să prezinte asemenea dovadă.

4. Atestatul școlar de pe anul școlar trecut, iar universități despre toate cursurile respective semestrele ascultate și document despre examenele prestate.

5. Certificat medical dela vre-un medic oficios despre starea sanitară a petentului.

6. Concurentul să arate: ce eventuală bursă mai are și că unde-și va continua studiile ?

Arad, 7/20 Septemvrie 1922.

Consistorul ort. român din Arad.

—□—

1—3

Repețit.

Conform ord. lui Ven. Cons. diecezan Nr. 2350/922, pentru îndeplinirea parohiei **Sarafola**, prin aceasta și publică concurs din nou cu termen de recurgere de **30 de zile** dela prima publicare în organul oficial „Biserica și Școala“.

Venitele împreunate cu acest post sunt următoarele :

1. Una sesiune parohială, constătătoare din 29 jughere catastraie.

2. Stola prescrisă de lege, iar în birul preoțesc 3 (trei) litre de grâu de fiecare jugher catastral.

3. Intregirea dotațiunei preoțești dela stat.

4. De cvartir se va îngriji alesul preot nefiind în comună casă parohială.

5. Toate dările de stat și comunale le va solvi alesul preot.

6. Alesul preot va avea și să catihizeze în școala ee toate zilele și la cea de repetiție fără remunerație specială.

7. Reflectanții la acest post, din altă dieceză,

trebuie să aibă prealabilă învoirea Preasfinției Sale Domnului Episcop diecezan.

8. Parohia e de clasa primă. Dela recurenți se cere cvalificația normală în concluzul Nr. 84 din 1910 al Sinodului Eparhial.

Rugările de concurs ajustate cu extras de botez, atestat de cvalificație preoțească, atestat de apartinență și eventualele atestate de serviciu adresate com. parohial ort. român din Sarafola se vor trimite of. protopopesc gr. or. rom. din B.-Comloș, jud. Timiș-Torontal.

Recurenții în termenul regulamentar se vor prezenta în cutare Duminecă, ori sărbătoare în sf. biserică din Sarafola pentru a-și arată desteritatea în cant și oratorie.

Comitetul parohial ort român din Sarafola.

În conțălegere cu mine: *Dr. Ștefan Ciorolanu,*
protopop.

—□—

2—3

Pentru întregirea vacantului post de preot din parohia de clasa III-a **Hisiaș**, tractul Belinț, sescrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în „Biserica și Școala“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt :

1. O sesiune parohială constătătoare din 30 jughere pământ, parte arător, parte fânaș și un intravilan de 800⁰⁰.

2. Casă parohială cu 2 camere, bucătărie, apoi grajd și intravilan.

3. Stolele legale.

4. Intregire dela stat, după cvalificația alesului. Alesul va purta toate dărurile publice după sesia ce o beneficiază, după locuință și intravilan.

De asemenea e îndatorat a catihiză pe elevii de religia gr. or. română dela școala comunală din loc, fără altă remunerație.

Reflectanții au să-și așteaină petițiile instruate cu documentele recerute comitetului parohial din Hisiaș, pe calea oficiului protopresbiteral ortodox român din Belinț, în termenul concursual și să se prezenteze într'o Duminecă, ori într'o sărbătoare, în sft. biserică din Hisiaș, spre a-și arată desteritatea în tipic și cântare, eventual în oratorie și în celebrare.

Dacă sânt din altă dieceză trebuie să meargă la șeful tractual nainte de a se prezenta în parohie, spre dovedi, că au cvalificația poftită de clasa parohiei respective la P. S. Domn Episcop diecezan, spre a li se da voe să reflecteze.

Comitetul parohial.
Gherasim Sârbu,
protopresbiter.

În înțelegere cu mine :

—□—

2—3

Redactor responsabil: **SIMIION STANA** asesor consistorial
Censurat: **Censura presei.**